

Nazwa jednostki prowadzącej kierunek:	Wyższa Szkoła Medyczna w Białymstoku Wydział Ogólnomedyczny		
Nazwa kierunku:	Pielęgniarstwo		
Poziom kształcenia:	Pierwszego stopnia		
Profil kształcenia:	Praktyczny		
Moduły wprowadzające/wymagania wstępne:	Student zna zagadnienia z zakresu biologii i chemii		
Nazwa modułu / przedmiotu (przedmiot lub grupa przedmiotów)	Biochemia		
Osoby prowadzące:	Prof. dr hab. Romuald Czerpak mgr Paweł Kitlas		
Forma studiów liczba godzin/liczba punktów ECTS	Kod przedmiotu	ECTS:	
	P-1-K-B	1	
	studia stacjonarne w/ćw	studia niestacjonarne sem	liczba punktów ECTS
Zajęcia zorganizowane:	10h/20h	-	1
Praca własna studenta:	-	-	-
Bilans nakładu pracy studenta	Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:		
	udział w seminariach	10 x 3 h	1
	udział w ćwiczeniach	-	-
	konsultacje	1 x 1 h	-
	RAZEM:	31h	1
	Samodzielna praca studenta:		
	przygotowanie do ćwiczeń	-	-
	przygotowanie do kolokwii	-	
	przygotowanie do egzaminu	-	
	RAZEM:	-	

Cele modułu:		
1. Celem przedmiotu jest zapoznanie studenta z budową, właściwościami i funkcją podstawowych grup związków organicznych budujących organizmy oraz szlakami metabolicznymi, ich przebiegiem i regulacją. 2. Ćwiczenia laboratoryjne przygotowują studenta do pracy w laboratoriach badawczych i diagnostycznych, w zakresie podstawowej analityki. Student powinien nabyć umiejętności prawidłowego pipetowania, biuretowania, ważenia, filtracji, obsługi wirówki, cieplarki, łaźni wodnej i innej aparatury badawczej, dokonywania pomiarów spektrofotometrycznych, interpretowania wyników badań, porównywania ich ze standardami, identyfikacji substancji chemicznych w materiale biologicznym i oznaczania ich w sposób ilościowy. 3. Ponadto wykształca się zdolność poprawnej oceny zagrożeń wynikających z pracy z chemicznymi substancjami niebezpiecznymi (znajomość charakterystyk zagrożeń substancji szkodliwych) oraz poznanie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy w laboratorium chemicznym.		
Efekty kształcenia:		
Przedmiotowy efekt kształcenia	Efekty kształcenia	Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia
	Wiedza	
EKP_W01.	rozumie neurohormonalną regulację procesów fizjologicznych oraz procesów elektrofizjologicznych;	A.W3.
EKP_W02.	charakteryzuje specyfikację i znaczenie gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej w utrzymaniu homeostazy ustroju;	A.W4.
EKP_W03.	określa podstawowe reakcje związków nieorganicznych i organicznych w roztworach wodnych oraz prawa fizyczne wpływające na przepływ cieczy, a także czynniki oddziałujące na opór naczyniowy przepływu krwi;	A.W5.
EKP_W04.	różnicuje budowę aminokwasów, nukleozydów, monosacharydów, kwasów karboksylowych i ich pochodnych, wchodzących w skład makrocząsteczek obecnych w komórkach, macierzy zewnątrzkomórkowej i płynach ustrojowych, różnicuje witaminy;	A.W9.
	Umiejętności	
EKP_U01.	prognozuje kierunek procesów biochemicznych w poszczególnych stanach klinicznych;	A.U3.
	Kompetencje społeczne	
EKP_K01.	systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu;	D.K2.
EKP_K02.	wykazuje odpowiedzialność moralną za człowieka i wykonywanie zadań zawodowych;	D.K4.
EKP_K03.	przestrzega praw pacjenta;	D.K5.
EKP_K04.	rzetelnie i dokładnie wykonuje powierzone obowiązki zawodowe;	D.K6.

Forma zajęć/metody dydaktyczne:		
Wykłady - metody podające: wykład informacyjny, opis, objaśnienie lub wyjaśnienie; Ćwiczenia w laboratorium		
Metody weryfikacji efektu kształcenia:		
Nr efektu kształcenia	Metody weryfikacji efektu kształcenia	
	formujące	podsumowujące
A.W3.		egzamin teoretyczny
A.W4.	Obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta	egzamin teoretyczny
A.W6.	Obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta	egzamin teoretyczny
A.W9.	Obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta	egzamin teoretyczny
C.U61.	Sprawdzanie wiedzy w trakcie ćwiczeń	
D.K2.	Ocena zaangażowania w dyskusji	
D.K4.	Ocena zaangażowania w dyskusji	
D.K5.	Ocena zaangażowania w dyskusji	
D.K6.	Ocena zaangażowania w dyskusji	
Treści programowe:		
WYKŁADY - 10 godz. 1. Podstawowe pojęcia biochemiczne i metaboliczne. Struktura i współzależność metaboliczna organelli komórek pro- i eukariotycznych. Antymetabolity. 2. Pierwiastki biogenne i woda w strukturze i metabolizmie organizmów. Związki makroergiczne. Synteza ATP – fosforylacje: fotosyntetyczna, oksydacyjna i substratowa. 3. Aminokwasy, peptydy i białka, ich struktura, rodzaje, przemiany i funkcje biologiczne. Cykl mocznikowy. Biosynteza kolagenu i barwników melaninowych. 4. Kwasy nukleinowe, ich struktura, rodzaje, funkcje genetyczne i metaboliczne. Replikacja i transkrypcja. Translacja i modyfikacja białek. Ekspresja genów i mutacje. 5. Cukry i tłuszcze, ich struktura, rodzaje, funkcje i metabolizm. Glikoliza, glukoneogeneza, glikogenoliza, cykl pentozofosforanowy. 6. Witaminy, enzymy, koenzymy, ich struktura, rodzaje, funkcje biologiczne i metaboliczne. Objawy niedoboru witamin. 7. Barwniki karotenoidowe i porfirynowe. Transport przez błony komórkowe. Chemo- i fotosynteza i ich znaczenie. 8. Hormony, fitohormony, cytokiny i feromony, ich struktura, rodzaje, funkcje biologiczne, metaboliczne i regulacyjne. 9. Utlenianie biologiczne, rodzaje, energetyka i znaczenie metaboliczne, dekarboksylacja pirogronianu, cykl kwasów trikarboksylowych (Krebsa), łańcuch oddechowy i fermentacje. 10. Biochemia i metabolizm narządów i tkanek: mózgu, serca, krwi, wątroby, nerek, płuc skóry, narządów zmysłowych, mięśni, przewodu pokarmowego, układów: nerwowego, krwionośnego, oddechowego, rozrodczego i chrzęstno-kostnego. ĆWICZENIA – 20 godz. 1. Regulamin pracowni, bhp i udzielanie pierwszej pomocy. Wykrywanie aminokwasów siarkowych, aromatycznych, zasadowych i białek. Reakcje strąceniowe i denaturacja białek		

pod wpływem różnych czynników fizyko-chemicznych. Oznaczanie zawartości białek w materiale biologicznym metodą biuretową.

2. Wpływ aktywatorów i inhibitorów na kinetykę reakcji enzymatycznych. Badanie aktywności katalazy i oksydazy cytochromowej. Wpływ stężenia substratu i jonów chlorkowych na aktywność amylazy ślinowej.
3. Reakcje barwne cukrów i ich analiza ilościowa metodą o-toluidynową. Odróżnianie ketoz od aldoz, heksoz od pentoz, monosacharydów od disacharydów. Hydroliza skrobi i wykrywanie produktów jej degradacji.
4. Hydroliza kwasów nukleinowych i wykrywanie ich składników. Oznaczanie zawartości kwasów nukleinowych metodą orcynową.
5. Badanie właściwości fizyko-chemicznych kwasów tłuszczowych, tłuszczów i związków steroidowych. Reakcje charakterystyczne wybranych witamin.

Literatura podstawowa:

1. Bańkowski E. – Biochemia. MedPharm, Wrocław 2005.
2. Berg J.M., Tymoczko J.L., Stryer L. – Biochemia. PWN, Warszawa 2005.
3. Czerpak R. – Biochemia ogólna. Cz. I. Biochemia strukturalna. Wyd. FUW, Białystok 1993.
4. Kączkowski J. – Podstawy biochemii. WN-T, Warszawa 2005. 5. Kłyszajko-Stefanowicz L. (red.) – Ćwiczenia z biochemii. PWN, Warszawa 2003.

Literatura uzupełniająca:

1. Karlson P. – Zarys biochemii. Cz. 1-2, PWN, Warszawa 1987.
2. Kłyszajko-Stefanowicz L. – Cytobiochemia. PWN, Warszawa 2002. 3. Kołodziejczyk A. – Naturalne związki organiczne. PWN, Warszawa 2004.
4. Koolman J., Röhm K.-H. – Biochemia. Ilustrowany przewodnik. Wyd. Lekarskie PZWL, 2003.
5. Minakowski W., Weidner S. – Biochemia kręgowców. PWN, Warszawa 2005.